

UOKVIRIVANJE BUDUĆNOSTI:

*aug***MENTOR**

**AI U OBRAZOVANJU I OBUČI – POLITIKA ŠIROM EVROPSKE
UNIJE KOJA OBEZBEĐUJE PRIKLADNO I DOSTUPNO
INFORMISANJE**

ZAŠTO SMO DANAS OVDE?

- AI postaje sastavni deo svakodnevnog života, bez obzira da li je prihvatimo ili ne. Iako predstavlja određene rizike, nudi i značajne mogućnosti.
- U obrazovanju i obuci, AI može poboljšati nastavu, kapacitete i pomoći edukatorima da bolje razumeju potrebe svojih učenika i studenata.
- Ali AI takođe predstavlja i potencijalne izazove oko transparentnosti modela, smanjenja veština potrebnih za obavljanje posla, zbog automatizacije ili kompjuterizacije, plagijata i rukovanja intelektualnom svojinom.
- Danas ćemo istražiti kako AI može podržati obrazovanje u širem obimu i razgovarati o tome kako možemo osigurati da njegova upotreba ostane etična, prikladna za svrhu i odražava potrebe zajednice kojima služi.

augMENTOR

PROJEKAT AUGMENTOR

je EU Horizon inicijativa konzorcijuma organizacija širom Evrope

Vizija i pristup:

- *augMENTOR promoviše pristup proširene inteligencije, gde AI i ljudi sarađuju kako bi razvili personalizovane i interaktivne puteve učenja.*
- *Fokusira se na osnovne veštine 21. veka kao što su komunikacija, saradnja, digitalna pismenost, kritičko razmišljanje i kreativnost.*
- *Komplet alata poboljšani veštačkom inteligencijom:*
- *Koristeći velike podatke i analitiku učenja, augMENTOR pruža zainteresovanim stranama preporuke za identifikaciju obrazovnih resursa i personalizovano učenje.*
- *Učenici mogu koristiti ove podatke za upravljanje svojim učenjem, dok nastavnici mogu pratiti kognitivni napredak, usavršavati planove lekcija i kritički procenjivati nove tehnologije.*
- *Podrška donošenju odluka:*
- *augMENTOR nudi smernice koje će pomoći zainteresovanim stranama da donesu odluke u vezi sa obrazovnim izazovima, individualnim putevima učenja i podrškom za nadarene učenike ili one sa poteškoćama u učenju, osiguravajući da ostvare svoj puni potencijal.*

ZAŠTO SMO DANAS OVDE?

POLITIKA I STRATEŠKO RAZMIŠLJANJE

Politika igra ključnu ulogu u definisanju kako AI treba da se koristi u obrazovanju i obuci, a istovremeno pomaže u ublažavanju potencijalnih rizika. Ali pre prvo da vidimo kakva je situacija u različitim delovima sveta?

Evropska Unija

Pristup: Zasnovan na riziku, fokusiran na prava, predostrožnost

Ključne mere: EU AI Act (prvi sveobuhvatni zakon o AI na svetu), zabrana prepoznavanja emocija u obrazovanju, snažan naglasak na osnovnim pravima i transparentnosti

Fokus: Ljudski nadzor, sigurnost, odgovornost u obrazovanju i uključivanje u kreiranje politika

Amerika

Pristup: Inovacije, tržišno vođene, decentralizovane

Ključne mere: Još uvek nema saveznog zakona o AI; AI okvir za upravljanje rizicima pruža dobrovoljne smernice

Fokus: Podsticanje usvajanja AI u obrazovanju putem finansiranja (npr. AI instituta), uz minimalna federalna ograničenja; I dalje postoji zabrinutost zbog upotrebe podataka i pristrasnosti

Kina

Pristup: Državna, visoko strateška, AI kao nacionalni prioritet

Ključne mere: Etički AI standardi u razvoju; Strogi propisi o podacima o studentima u sistemima "inteligentnog podučavanja"

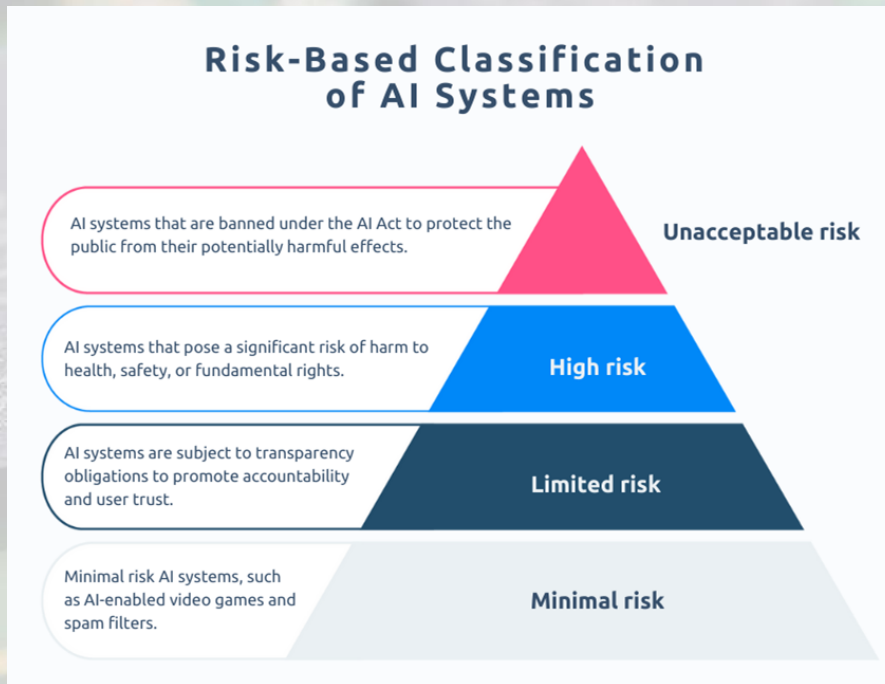
Fokus: AI za personalizovano obrazovanje, ali pod strogim okvirima za kontrolu podataka i nadzor

ZAŠTO SMO DANAS OVDE? **NASTAVAK**

- Efikasna politika mora biti usredsređena na čoveka i razvijena u saradnji sa kreatorima politike i zainteresovanim stranama, uključujući obrazovne institucije.
- Ova radionica je deo serije koja se održava širom Evrope u okviru projekta Horizon Europe augMENTOR. Radionice se održavaju u Grčkoj, Austriji, Irskoj, Srbiji, Litvaniji i šire.
- Današnja aktivnost će prikupiti povratne informacije koje će doprineti istraživanju i preporukama politike. Već su neki rezultati predstavljeni Evropskoj komisiji u Briselu, gde su kreatori politike EU učestvovali u otvorenim diskusijama, uključujući prikaze iz radionica širom Evrope.
- Ove radionice uključuju učesnike iz država članica EU, zemalja u zoni proširenja EU i evropskih zemalja koje nisu članice EU.

ŠTA JE EU AI ZAKON?

- Zakon EU o veštačkoj inteligenciji prvi je sveobuhvatni regulatorni okvir za veštačku inteligenciju na svetu.
- On kategoriše AI sisteme u četiri nivoa rizika: neprihvatljiv, visok, ograničen i minimalan rizik.
- Zakon osigurava da je AI sigurna, transparentna i poštuje osnovna prava.
- Odnosi se na AI pružaoce usluga, korisnike unutar EU i šire ako njihova AI utiče na tržište EU.

Source: GDPR Local

ŠTA TO ZNAČI ZA EDUKATORE I PRUŽAOCE OBUKE?

- AI koja se koristi u obrazovanju (npr. Kod ocenjivanja, prijemnih ispita, adaptivnog učenja) može se klasifikovati kao visokorizična.
- Usklađenost sa zahtevima transparentnosti, pravičnosti i odgovornosti je od suštinskog značaja.
- AI pismenost je ključna za nastavnike i učenike kako bi se osigurala etička upotreba.
- Nadležne institucije procenjuju AI alate pre implementacije i dokumentuju mere usklađenosti.

KLJUČNA RAZMATRANJA

- **Zabranjena upotreba:** AI za emocionalno prepoznavanje u obrazovanju je zabranjena. Ovo uključuje sisteme koji pokušavaju da analiziraju emocije kroz izraze lica, glasovne obrasce ili druge biometrijske podatke.
- **Visokorizična AI:** AI aplikacije koje utiču na prava učenika (npr. Procena znanja, praćenje ponašanja) zahtevaju strog nadzor.
- **Transparentnost:** AI alati moraju otkriti kako donose odluke kada se koriste za obrazovne evaluacije.
- **Ljudski nadzor:** AI ne može u potpunosti zameniti ljudske edukatore u kritičnom donošenju odluka.
- **Odgovornost:** Univerziteti i pružaoci obuke moraju osigurati etičku primenu AI i usklađenost sa propisima.

UKLJUČIVANJE U NACIONALNE POLITIKE

- Zakon o AI uspostavlja okvir koji države članice EU, kao i države u procesu pristupanja, moraju uključiti.
- Vlade mogu uvesti dodatne nacionalne smernice o AI etici i njenoj upotrebi u obrazovanju.
- Nacionalna regulatorna tela će nadgledati AI primenu u obrazovanju.
- Institucije moraju uskladiti svoje AI politike sa standardima EU uzimajući u obzir zahteve specifične za zemlju.
- Usklađenost sa Zakonom može uticati na buduće finansiranje i istraživačke inicijative vezane za AI.

KAKO ZAKON EU O AI UTIČE NA OBRAZOVANJE I OBUKU

Sada dolazimo do naše grupne aktivnosti, ali pre toga pogledajmo kako Zakon o AI EU oblikuje obrazovanje i obuku, posebno oko AI sistema koji se smatraju visokorizičnim ili neprihvatljivim. Razumevanje ovih kategorija pomaže da se postave smernice za grupnu aktivnost koja sledi.

Visokorizična AI u obrazovanju

AI alati koji se koriste za:
ocenjivanje, prijemne ispite
Praćenje ponašanja učenika
Adaptivni model učenja →
Verovatno će biti klasifikovani kao visokorizični

- Ovi alati će zahtevati:
- Transparentnost
- Dokumentovanje rizika
- Ljudski nadzor
- Jasnu odgovornost

Zabranjena upotreba AI

Neki AI sistemi će biti u potpunosti zabranjeni u obrazovanju:
Prepoznavanje emocija (npr. Otkrivanje raspoloženja učenika putem lica ili glasovnih podataka)
Manipulacija ponašanja ili eksploatacija

Zašto je ovo važno?

- Institucije moraju proceniti i opravdati upotrebu AI
- Edukatorima i trenerima je potrebna AI pismenost kako bi ispunili zakonske i etičke standard
- Nacionalne politike i finansiranje će biti uslovljeni usklađenošću i uticajem
- Vaši predlozi pomažu da se osigura da EU AI Zakon odražava stvarne uslove na univerzitetima, školama i centrima za obuku.

AKTIVNOST

DEO 1: OD SWOT ANALIZE DO POLITIKE (AI & OBRAZOVANJE)

Ova aktivnost vas podstiče da razmislite o trenutnom stanju AI u vašem profesionalnom kontekstu. Vaš doprinos će pomoći i u nacionalnoj implementaciji i u razvoju politike na nivou EU.

Snage

Šta je dobro do sada prepoznato u radu sa AI?

Mogućnosti

Šta se može unaprediti pomoću AI u budućnosti?

Slabosti

Koji su izazovi?

Pretnje

Šta zabrinjava ili koje rizike prepoznajete – sad ili do 2028.?

AKTIVNOST

DEO 2: OD REFLEKSIJE DO POLITIKE

Koja podrška je potrebna za odgovorno korišćenje AI u vašem okruženju?

Sada kada ste identifikovali svoje snage i izazove, hajde da napravimo korak unazad i razmislimo o tome šta bi olakšalo korišćenje AI u vašem radu - u skladu sa EU zakonom o AI.

Ne morate da analizirate zakon. Umesto toga, razmotrite:

Da li postoje AI alati koji su teški ili nejasni za korišćenje?

Kakva vrsta pomoći - obuka, finansiranje, pravila ili smernice – je potrebna?

Šta bi vam olakšalo bezbedno i legalno korišćenje AI?

Ova diskusija je prilika da istaknete praktičnu podršku koja vam je potrebna — i identifikujete nedostatke koje bi buduća politika mogla da pomogne u rešavanju.

 Svaka grupa može da predloži 1-2 ključne ideje ili potrebe i da podeli u sledećem koraku.

AKTIVNOST

PREZENTACIJA RADA PO GRUPAMA

Svaka grupa ukratko predstavlja svoju SVOT analizu iz prvog zadatka i potrebe iz drugog. Na kraju će se izdvojiti po 1 prioritetni izazov:

- 1 Budući rizik ili zabrinutost gledajući unapred do 2028. godine
- 1 ideja za podršku ili akciju (ovo može biti ideja politike, potreba za resursima ili promena u smernicama)

OBEZBEĐIVANJE INKLUZIVNIH I REPRESENTATIVNIH ISHODA POLITIKE

- AI obrazovne politike treba da odražavaju različite perspektive iz različitih sredina, uključujući zainteresovane strane izvan EU i marginalizovane grupe.
- Podstičemo partnerstva sa organizacijama izvan EU radi promovisanja najboljih praksi.
- Širenje diskusija izvan EU osigurava da upravljanje AI ostane globalno relevantno i adekvatno.

ZAVRŠNI DOGAĐAJ U BRISELU

- Na završnom seminaru o politikama predstavljeni su nalazi iz svih radionica.
- Kreatori politike su imali priliku da procene komparativne nalaze iz različitih regiona EU.
- Cilj je da se preporuke o politici prevedu u „belu knjigu“ (Zvanični izveštaj, često nazvan bela knjiga, koji izdaje vlada radi predstavljanja svoje politike ili nalaza) i potencijalni „non-paper“ („non paper“ ima ulogu dokumenta o kojem se može razgovarati na višim instancama, iako ti razgovori nemaju oficijelni karakter) pod pokroviteljstvom država članica EU.
- Ovaj događaj će pružiti platformu za edukatore, stručnjake za AI i kreatore politike da usklade svoje perspektive o AI u obrazovanju.

ZAKLJUČAK

- Zakon EU o AI postavlja stroga pravila za upotrebu AI u obrazovanju i obuci.
- Edukatori moraju osigurati usklađenost sa visokorizičnim AI propisima.
- AI pismenost je od suštinskog značaja za sve zainteresovane strane u obrazovnom sektoru.
- Nacionalne politike će se prilagoditi Zakonu, utičući na institucionalne strategije.
- Etičko usvajanje AI će oblikovati budućnost obrazovanja i obuke u EU.
- Radionice augMENTOR su kritična prilika da se utiče na politiku EU AI u obrazovanju.

HVALA NA PAŽNJI!

HORIZON EUROPE

European
Commission

The augMENTOR project (GA No. 101061509) is funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.

augMENTOR